

KONSTANTIN PAVLOV

AL VOLTANT DEL MEU COLL TIBANT

POEMES

Selecció i versió per Eva Sableva

Konstantin Pavlov (1933-2008) ha estat considerat un dels principals poetes búlgars del segle XX. La seva biografia personal i literària va ser profundament marcada per la dictadura comunista, fins al punt que no seria exagerat comparar-la amb la d'altres poetes, com la russa Anna Akhmàtova. Aquesta va saludar amb admiració els primers poemes de Pavlov, el llibre *Sàtires*, publicat el 1960 i molt mal rebut per la cultura oficial, que va titllar l'autor d'esquizofrènic i d'enemic del socialisme real. Tant és així, que se li va prohibir publicar a la premsa. Cinc anys més tard va aparèixer *Versos*, amb molt bona acollida per part del públic. El règim el va privar, aleshores i durant deu anys, d'escriure, publicar o accedir a qualsevol feina relacionada amb la literatura.

El 1975 va aconseguir ser admès com a corrector a la Cinematografia Búlgara, sota la condició de no fer cap manifestació pública. Malgrat això, un any més tard va escriure el primer d'una desena de guions que esdevindrien una referència per al cinema búlgar de l'època. L'any 1982, gràcies a la pressió del seu amic Liubomir Levtxev, que n'era president, va ser acceptat per la Unió d'Escriptors Búlgars, però a la secció de dramaturgs, ja que

continuava tenint prohibit ser poeta. Com era habitual, la Unió li va publicar un llibre antològic en ocasió del seu 50 aniversari, però el van obligar a incloure-hi guions i només alguns poemes ja publicats. A més, el llibre seria segrestat abans d'arribar a les llibreries i el partit comunista va fer córrer que havia deixat d'escriure.

Després de la caiguda del mur el 1989, Pavlov va començar a publicar amb normalitat i la seva obra va obtenir el reconeixement amb alguns dels premis literaris més importants. Avui la poesia de Pavlov, tot i no tenir una gran popularitat, és considerada unànimement entre el millor que ha donat la literatura búlgara. Poesia amarga i sorneguera, sorgida de la solitud i amb una visió descarnada de la realitat, presenta un potent imaginari i un exercici d'estireganyament del llenguatge que la fan moderna i d'interès universal.

СЛАВЕИТЕ ПЕЯТ

Посветено на славеите
от Западния парк

О, колко много славеи!...

Вървя и слушам,
забравям се
и се препъвам
в изстинали човешки трупове.

Кои са те?
Как стана туй?
Кажете ми!

Над всеки труп
възторжен славей пее...

Млъкнете, славеи!
Проклети славеи!
Дано в настъпилата тишина
един-единствен гарван се обади,
за да ми каже истината.
Страшната!

ELS ROSSINYOLS CANTEN

Per als rossinyols del
Parc de l'oest

Oh, quants rossinyols!...

Camino i escolto,
m'encanto
i ensopego
amb els cossos gèlids d'uns homes morts.

Qui són?
Què ha passat?
Digueu-m'ho!

Damunt de cada mort
canta un rossinyol extasiat...

Calleu, rossinyols!
Maleïts rossinyols!
Tant de bo en el silenci
ressoni la veu d'un sol corb,
per dir-me la veritat.
Aterradora!

1957 г.

1957

ПРЕЛЮД - ПАЯЦИТЕ

Пантеонът не е проветряван скоро.
В чупките и по ъглите
паяжини са изопнати.
Паяжините приличат на задгробни арфи.
С хиляди небесни струни.
Паяците нервно дърпат нишките -
искат да изсвирят нещо крайно траурно
и безкрайно бодро същевременно.
Нишките се късат.

1958 г.

PRELUDI – LES ARANYES

Fa molt que no s'aireja el panteó.
De racons i cantonades
pengen teranyines.
Teranyines, tibants com lires del més enllà.
Amb mil cordes celestials.
Les aranyes estiren els fils amb neguit –
en volen treure un so fúnebre fins al límit
i alhora sense límit festiu.
Els fils es trenquen.

1958

ЕЛЕГИЧЕН ОПТИМИЗЪМ

Дявол да го вземе,
цяла вечност
съм загънат на ръба на пропастта.
Ще се вкоренят краката ми в скалата.
И ще заприличам на ония
криви, жилави и грозни храсти,
лето никнат даже там,
където кози крак не смее да пристъпи.

Но от тоя миг нататък
неудобството ще се превърне в качество.
В причудливи краски ще разицфвам.
Непознати плодове ще раждам.
(Всеки плод с различен вкус и форма.)
Някои ще предполагат, че са сладки,
други ще твърдят, че са отровни.

Ах, посредствени художници ще ме рисуват,
фотографки ще ме снимат
контр-жур.

1965 г.

OPTIMISME ELEGÍAC

Punyeta,
tota una eternitat
travat al caire de l'abisme.
Arrelaran els meus peus a la roca.
I m'assemblaré a aquells
arbustos guerxos, tenaços i lletjos,
que creixen fins i tot en terres
on ni les cabres gosen posar els peus.

Però des d'aquest instant
la incomoditat es convertirà en qualitat.
En flors de colors insòlits floriré.
Fruits desconeguts donaré.
(Cada fruit amb particular gust i forma).
Hi haurà qui suposi que són dolços,
d'altres afirmaràn que enverinen.

Ai, pintores mediocres em dibuixaran,
fotògrafes em retrataran
a contrallum.

1965

ИНТЕРВЮ В УТРОБАТА НА КИТА

- Къде беше -
питат ме -
повече от три десетилетия?

- Бях в утробата на Кита.
Всички виждате,
нарочно питате.

- Как прекара -
питат ме -
три десетилетия в търбуха му?

- И това го знаете -
комар играх
с оня комарджия... Йон библейския.

- Ама Йон излезе -
викат ми, -
теб защо те няма -
питат ме.

- Йон излезе -
господ го откупи,
а за мене дявола не даде пукнат грош.

- Страшно ли ти беше -
питат ме -
толкова десетилетия?

ENTREVISTA A LES ENTRANYES DE LA BALENA

—On eres
—em pregunten—
durant més de tres decennis?

—Era a les entranyes de la Balena.
Tots ho veieu,
i així i tot ho pregunteu.

—I com t'ho passaves
—em pregunten—
durant tres decennis a la seva panxa?

—Això també ho sabeu:
jugava al ròquer
amb aquell jugador... Jonàs el bíblic.

—Però Jonàs va sortir
—em diuen—,
tu per què no?
—em pregunten.

—Jonàs va sortir,
Déu el va redimir,
i per mi el Diable no en va donar ni cinc.

—Et feia por
—em pregunten—
durant tants decennis?

- Страшно беше,
скучно стана -
пушех и мълчах,
мълчах и пушех...

- А сега какво ще правиш -
питат ме -
следващото тридесетилетие?

- Аз ли?
Аз не знам,
но знам, че Кита
фасове ще плюе
три десетилетия
и ще замърсява океанската среда.

-Feia por,
es va tornar avorrit:
fumava i callava,
callava i fumava...

-I ara què faràs
-em pregunten-
el pròxim tricenni?

-Qui, jo?
Jo no ho sé,
però sé que la Balena
escopirà burilles
durant tres decennis
i contaminarà el medi ambient marí.

1981 г.

1981

ТОЧНО ТОГАВА

На Валери Петров

Когато мракът влезна вътре в мен
и се превърна в режещи кристали...

И когато...

И след това.

И бездната, когато.

И мъката душевна.

И болката физическа.

И кучката-съдба.

Все пак, над всичко - мракът!

Тогава точно -

слънчев лъч

(случаен?, преднамерен?, честен?, подъл?

Все едно!)

с копринена гальовност

и метална якост

провисна в тъмнината.

PRECISAMENT ALESHORES

A Valeri Petrov

Quan la foscor em penetra
i es converteix en cristalls punyents...

I quan...

I després...

I l'abisme, quan.

I la pena de l'ànima.

I el dolor físic.

I –mala gossa!– el destí.

Però, per sobre de tot: la foscor!

Aleshores precisament –

un raig de sol

(fortuït?, intencionat?, honest?, canalla?

Tant se val!)

amb carícia de seda

i fermesa d'acer

davalla en la foscor.

Благодаря ти, слънчев лъч. Безценен дар!
Божествен знак!

Искра от обич!
Избавител!
Благодаря! Благодаря! Благодаря!

Сега вися. -
Успокоен.
Щастлив.
Не чувствам мъка.
Няма болка.
И не съм отчаян!
Полюшвам се
на слънчевия лъч.
Копринена гальовност
и метална якост -
около моя жилав врат.

Gràcies, raig de sol. Regal inestimable!
Senyal diví!

Espurna d'amor!
Salvador!
Gràcies! Gràcies! Gràcies!

Ara penjo. –
Alleujat.
Feliç.
No tinc pena.
No hi ha dolor.
I no estic desesperat!
Em gronxo
al raig de sol.
Carícia de seda
i fermesa d'acer
al voltant del meu coll tibant.

1987 г.

1987

ПРЕД ИЗГРЕВ

Няма никаква разлика
кого от двама ни ще убият.
Ако убият тебе,
а аз премълча,
ще бъда подъл свидетел
на собственото ми умъртвяване.
Ако убият мене
и ти премълчиш,
кой ще бъде по-мъртъв от двама ни?

Ето това запомни.
Всичко е толкова просто.
Кратка е болката -
вечно блаженството.
Усмхни ми се.
Разкопчай ризата.
Целуни кръста.
Два изхода няма -
изходът е един.
Направи крачката.

Ето -
виждаш ли светлината?

A TRENC D'ALBA

És ben igual
qui dels dos mataran.
Si et maten a tu
i jo callo,
seré un testimoni mesquí
de la meva pròpia mort.
Si em maten a mi
i tu calles,
qui dels dos estarà més mort?

Recorda-ho.
Tot és tan senzill.
És breu el dolor -
eterna la benaurança.
Fes-me un somriure.
Descorda't la camisa.
Besa la creu.
No hi ha dues sortides -
només n'hi ha una.
Fes el pas.

Vet aquí -
veus la llum?

1988 г.

1988

ВТОРА САМОТА

На Добри Жотев

Най-извратената самота -
сам сред милиардите себеподобни.
Сам.
Като дърво,
загубено
в гора.
Тълапа от самотници -
смешно и страшно -
огледално размножен един и същи образ.
Себеповторение до себеобезсмисляне.
Сомнамбулни движения.
Сън, който сънува самия себе си.
Любов? Към кого?
Към отразеното в огледалото?
Обладаваш така,
както би обладал огледало.
И по същия начин убиваш -
без чувство.
И без болка.
"Оооо..."

1988 г.

SEGONA SOLITUD

A Dobri Jotev

La solitud més perversa –
sol entre mil milions de semblants.
Sol.
Com l'arbre
perdut
en un bosc.
Multitud de solitaris –
quina gràcia i quina por –
reflex multiplicat de la mateixa imatge.
Repetir-se a un mateix fins a desdibuixar-se.
Moviments somnàmbuls.
Somni que es somia a si mateix.
Amor? Per qui?
Per la imatge en el mirall?
Fas l'amor,
com faries l'amor amb un mirall.
I de la mateixa manera mates –
sense emoció.
I sense dolor.
"Oooh..."

1988

ИЗХОД ВИНАГИ СЪЩЕСТВУВА

Ако изведнъж полудея...
Ако мозъкът ми
изведнъж
се изправи пред Великия Абсурд
на собственото си съществуване...
Ако отрече самия себе си...

Ако собственото ми съзнание се разбунтува,
ако обяви за карцер
черепната ми кутия...
И ако избяга...

Ако сетивата ми помръкнат,
унижени
от бездарната ми кариера...

Ако полудея изведнъж,
ако неусетно стана някой Друг?
Ако този Друг е двойникът-предател?

Ако изведнъж полудея!
На какво да се надявам?

На това,
че миг преди Това,
като скорпион,
инстинктът ми за себесъхранение
ще насочи жилото
към собственото си коремче...

SEMPRE HI HA SORTIDA

Si de sobte em torno boig...
Si el meu cervell
de sobte
topa amb el Gran Absurd
de la pròpia existència...
Si es nega a si mateix...

Si la meva pròpia consciència es rebel·la,
si declara calabós
la cavitat del meu crani...
I si s'escapa...

Si els meus sentits s'ofusquen,
humiliats
per la meva carrera mediocre...

Si em torno boig de sobte,
si imperceptiblement em transformo en un Altre?
Si aquest Altre és el meu doble, el traïdor?

Si de sobte em torno boig!
Què puc esperar?

Això
que just abans d'Això,
com l'escorpió,
el meu instint de conservació
apuntarà amb l'agulló
al seu propi ventre...

Може би
единствено така
ще опазя
Нещото,
което ми се искаше да бъда
и което,
до известна степен,
Бях.

1988 г.

Potser
només així
preservaré
Allò
que volia ser
i que,
en certa manera,
Era.

1988

ХЛАДНА ИЗПОВЕД

Късно е вече.
Лекомислено пропилях живота си -
нямах воля дори за престъпник.
А талант -
точно такъв! -
беше ми дал,
Господи.
(Твоят поглед не ме смразява.)

Късно е вече.
Нито Ти,
Господи!
Нито -
Дявола!
Идвам при вас,
както в старчески дом:
по-младият старец -
на посещение.
(Твоят поглед не ме изгаря.)

Нито топъл,
нито студен
се явявам пред Тебе,
Господи.
Пожали хладния.
(А ми е все едно.)

TÈBIA CONFESSIÓ

Ja és tard.
Vaig malbaratar la meva vida a la lleugera –
no tenia voluntat ni tan sols per delinquir.
I talent –
exactament el mateix! –
m’havies donat,
Senyor.
(La teva mirada no em glaça.)

Ja és tard.
Ni Vós,
Senyor!
Ni –
el Diable!
Vinc amb vosaltres,
com va a la residència d’ancians
el vell més jove –
de visita.
(La teva mirada no em crema.)

Ni calent,
ni fred
em presento davant teu,
Senyor.
Ariada’t del tebi.
(Però, m’és igual.)

1988 г.

1988

АВ-ТО-РА, АВ-ТО-РА

Шест милиарда бездарни артисти
се ругаят взаимно на майка,
ритат се в слабините,
носовете си хапят,
късат ушите си...
Така забавляват Стария Господин с брадата -
единственият зрител; -
който е (едновременно) -
Баща на артистите
и Автор на отвратителната пиеса.

1992 г.

L'AU-TOR, L'AU-TOR

Sis mil milions d'artistes mediocres
es diuen el nom del porc,
es trepitgen els ous,
es mosseguen el nas,
s'arrenquen les orelles...
Així entretenen el Vell Senyor de la barba –
únic espectador –
que és (també) –
Pare dels artistes
i Autor de la fastigosa obra de teatre.

1992

Eva Sableva (Plovdiv, 1969) és llicenciada en Lingüística aplicada per la Nova Universitat Búlgara. Del 1999 al 2002 cursa estudis de postgrau a la Universitat Pompeu Fabra. En aquest període, el seu reixent interès per la cultura catalana determina la seva decisió de quedar-se a viure a Barcelona, ciutat que acull el seu esperit cosmopolita, lletraferit i inconformista. Entre els projectes que ha realitzat destaquen la traducció al búlgar d'*El perquè de tot plegat* de Quim Monzó (Colibri, 2011) i la traducció al català d'una tria de poemes de Konstantin Pavlov, Kristin Dimitrova, Palmi Rantxev i Ekaterina Iossifova. També ha traduït contes de Deian Enev i Alek Popov (inèdits).

Els articles d'aquest número 4 de la revista *Veus baixes*,
publicats al maig de 2017,
amb ISSN 2254-5336,
es publiquen amb llicència Creative Commons:
se n'autoritza la reproducció sempre que se'n citi l'autor,
que sigui sense propòsits comercials
i que no se'n facin elaboracions derivades

